

Toespraak Cobi Crucq,
namens Oranjevereniging “Prinses Juliana”
Monument VRIJ, Oud-Beijerland, 4 mei 2016

Goedenavond dames en heren, jongens en meisjes,

Na een indrukwekkende herdenking bij het Joods gedenkteken, gevolgd door de Stille Tocht, mag ik u, mag ik jullie ook hier hartelijk welkom heten.

Fijn dat u, dat jij, vanavond aanwezig wilt zijn bij deze jaarlijkse herdenking.

“Als de vrijheid op de proef wordt gesteld moeten we haar steviger omarmen. Dat is niet altijd even gemakkelijk”.

Dit schreef de Duits-Nederlandse schrijver en psychiater Hans Keilson (1909-2011); hij verloor zijn beide ouders in Auschwitz. Hiermee bedoelde hij te zeggen dat de verleiding erg groot is om het gedrag van degene die jou haat op dezelfde manier te beantwoorden, en dat je, voor je het weet, zelf onderdeel bent van een gevecht, dat je verruwt zoals je juist nooit wilde verruwen. En dat alleen maar omdat een ánder een onderscheid maakte tussen rassen en groepen, en jou als vijand aanwees. Deze gedachte van Keilson heeft nooit aan kracht ingeboet. Een open en democratische samenleving moet bij confrontatie met het kwaad haar principes, waarden en morele oriëntaties nooit opgeven.

Straks, om 20.00 uur is het de "stilte" die tot ons spreekt. Die stilte is kort, maar "verhaalt" van een lange weg. Wij zijn stil en herdenken allen, burgers en militairen, die sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in het Koninkrijk der Nederlanden en daarbuiten zijn omgekomen in oorlogssituaties en bij vredesoperaties.

Op die lange weg verloren wij ook medeburgers, omdat ze "anders" zouden zijn: jood, zigeuner, anders geaard of met een andere geloofsovertuiging of politieke principes.

En nog steeds moeten mensen, in ons land of elders, zich "verbergen" of vluchten omdat ze anders zijn en/of denken.

Vorig jaar hebben we dit in Oud-Beijerland van dichtbij mogen ervaren bij de opvang van 100 vluchtelingen. Het heeft mij, en velen met mij, enorm geraakt oog in oog te staan met mensen, met kinderen die een verre reis hebben gemaakt, veel ellende en spanning hebben ervaren, hun land, familie en hun bezittingen hebben achtergelaten, en die dan nog niet weten waar ze over een paar weken, over een jaar zullen leven en niet weten hoe hun toekomst er uitziet.

De aanslagen in Parijs en vooral in Brussel liggen nog vers in ons geheugen; dit kwam opeens wel heel erg dichtbij. Het was beangstigend. En toch hebben we ons niet laten regeren door die angst. Onze Koning gaf het goede voorbeeld: enkele dagen na de aanslagen in Brussel ging het al langer geplande bezoek aan de Schilderswijk in Den Haag 'gewoon' door en liep hij tussen de bevolking.

Maar ook grote evenementen zoals The Passion werden niet afgelast. Juist The Passion was een evenement dat extra lading kreeg en waarbij de woorden „Geloof me, er komt een eind aan angst en haat. Het is nog niet te laat." Die woorden echoden nog lang na in de hele breedte van de samenleving.

Laten we bij zulke gebeurtenissen en op zulke momenten met elkaar proberen samen die angst om te buigen naar terechte zorgen, om daarmee zo goed mogelijk te kunnen zorgen voor elkaar. De oplossing hiervoor is dat we nooit moeten stoppen met het hooghouden van de waarden die het vrij-zijn mogelijk maken. We mogen ons vrij-zijn niet laten afbakenen door degenen die de vrijheid tarten. Dat is onze waarden onwaardig.

In plaats daarvan moeten we steeds opnieuw nadenken over de wijze waarop we de vrijheid zo goed mogelijk kunnen beschermen. Elk jaar weer. Elke dag weer. Het behoud van onze vrijheid ligt in het afwijzen van haat en in een rotsvaste toewijding aan de principes van onze democratische rechtsstaat.

Ik zie het al eerder: Als de vrijheid op de proef wordt gesteld moeten we haar nog steviger omarmen.

Velen hebben voor het winnen van onze vrijheid hun bezit en hun leven gewaagd.

Op ons allen rust de plicht met die vrijheid verantwoord om te gaan. Dit betekent steeds weer opnieuw een keuze maken.

Straks hoort u het blazen van het Taptoe signaal.

Daarna volgen twee minuten stilte en vervolgens zingen we het eerste en het zesde couplet van ons volkslied.